Parlament Europejski
2019-2024

Komisja Gospodarcza i Monetarna

2022/2051(INL)

2.2.2023

OPINIA

Komisji Gospodarczej i Monetarnej

dla Komisji Spraw Konstytucyjnych

w sprawie wniosków Parlamentu Europejskiego w sprawie zmiany traktatów (2022/2051(INL))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Margarida Marques

(Inicjatywa – art. 47 Regulaminu)

PA_INL

WSKAZÓWKI

Komisja Gospodarcza i Monetarna zwraca się do Komisji Spraw Konstytucyjnych, jako komisji przedmiotowo właściwej:

– o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie Konferencji w sprawie przyszłości Europy, które obejmuje 49 propozycji[1] i które zostało przedstawione przewodniczącym trzech instytucji 9 maja 2022 r.; zauważa, że część propozycji należy uznać za propozycje o charakterze gospodarczym, i podkreśla, że niektóre zalecenia mogłyby również zostać uwzględnione w ramach obowiązujących traktatów; zauważa, że niektóre z nich wymagałyby pełnego wdrożenia zmiany traktatu;

2. przypomina, że 9 czerwca 2022 r. Parlament przedłożył Radzie wnioski dotyczące zmiany traktatów w ramach zwykłej procedury zmiany określonej w art. 48 TUE[2];

3. domaga się większej legitymacji demokratycznej, rozliczalności i kontroli polityki gospodarczej Unii; apeluje, aby ramy, instytucje i narzędzia zarządzania gospodarczego UE opierały się na metodzie wspólnotowej; uważa, że Parlament powinien odgrywać rolę kluczowego podmiotu w celu zapewnienia skutecznej kontroli; uważa, że każdemu rozszerzeniu zakresu kompetencji UE w dziedzinie polityki gospodarczej i monetarnej musi towarzyszyć odpowiednie rozszerzenie praw i kompetencji Parlamentu; wzywa, aby wszelka zmiana traktatów stawiała Parlament bardziej na równi i przyznawała mu rolę nadzorczą w odniesieniu do tej polityki; wzywa do szerszego zaangażowania zainteresowanych podmiotów instytucjonalnych i społeczno-gospodarczych w określanie priorytetów polityki gospodarczej, aby zwiększyć poczucie odpowiedzialności za reformy;

4. przypomina o celach Unii określonych w Traktacie, takich jak ustanowienie unii gospodarczej i walutowej, a także osiągnięcie trwałego rozwoju opartego na trwałym i zrównoważonym wzroście gospodarczym, stabilności cen oraz wysoce konkurencyjnej gospodarce rynkowej o pełnym zatrudnieniu i postępie społecznym; podkreśla, że wszelkie prawodawstwo powinno być zgodne z tymi celami; uważa, że jako sposoby realizacji celów traktatów należy dodać odporność unijnej gospodarki i strategiczną autonomię Unii;

5. podkreśla, że skutki gospodarcze pandemii COVID-19 i wojny w Ukrainie w jeszcze większym stopniu ujawniły ograniczenia obecnych europejskich ram fiskalnych, i z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji na rzecz ich zreformowania;

6. popiera ramy zarządzania gospodarczego, które wzmacniają konkurencyjność i odporność gospodarki Unii, aby zapewnić stabilność, pełne zatrudnienie, stabilność fiskalną, przejrzystość, strategiczne i zrównoważone inwestycje służące osiągnięciu kluczowych celów w zakresie dwojakiej transformacji i strategicznej autonomii Unii,

[1] Konferencja w sprawie przyszłości Europy – sprawozdanie z wyników końcowych, maj 2022 r.
[2] Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 9 czerwca 2022 r. w sprawie apelu o zwołanie konwentu w celu zmiany traktatów (2022/2705(RSP)).

rozliczalność demokratyczną i odpowiedzialność oraz politykę fiskalną, np. bufor fiskalny tworzony w czasach dobrej koniunktury gospodarczej i instrumenty służące przeciwdziałaniu wstrząsom; zauważa, że dyskusje na Konferencji w sprawie przyszłości Europy uwypukliły zapotrzebowanie na gruntowny przegląd zarządzania gospodarczego UE i europejskiego semestru; przypomina, że Parlament zgodził się na pilną reformę struktury zarządzania gospodarczego Unii, w tym na prostsze i jaśniejsze zasady fiskalne oraz ramy bardziej sprzyjające długoterminowemu zrównoważonemu wzrostowi gospodarczemu;

7. podkreśla znaczenie europejskiego semestru jako głównego instrumentu koordynacji europejskiej polityki gospodarczej i w związku z tym wzywa do większego zaangażowania Parlamentu w celu zapewnienia uczciwej i sprawiedliwej współpracy między współprawodawcami;

8. zauważa, że choć krajowa polityka budżetowa pozostaje kwestią suwerenną, musi być dostosowana do głównych celów ram zarządzania gospodarczego, co wymaga koordynacji na szczeblu europejskim;

9. podkreśla, że unijne ramy zarządzania gospodarczego są ważne z uwagi na to, że umożliwiają rządom promowanie inwestycji publicznych i zapewnianie zdolności do obsługi długu; przypomina, że Unia mogła lepiej radzić sobie z kryzysem związanym z COVID-19 dzięki wspólnym zasadom i wspólnym instrumentom na szczeblu europejskim; wzywa do dalszego rozważenia narzędzi umożliwiających stworzenie dla Unii i państw członkowskich korzystnych warunków do inwestowania we wspólne priorytety strategiczne na szczeblu Unii;

10. zauważa, że wartości liczbowe określone w protokole nr 12 do Traktatów nadal opierają się na średnich wskaźnikach ekonomicznych z końca lat 90. XX w.; przypomina, że od czasu utworzenia europejskiego semestru (w 2011 r.) państwa członkowskie naruszyły kryteria z Maastricht ponad 170 razy; wzywa do gruntownego rozważenia kryteriów z Maastricht w oparciu o doświadczenia zgromadzone w ciągu ostatnich dwudziestu lat wspólnej waluty, a także wnioski wyciągnięte z dawnych i obecnych kryzysów, takich jak kryzys finansowy i zadłużeniowy z początku drugiej dekady XXI w., pandemia COVID-19 i wojna w Ukrainie;

11. wzywa do przeglądu zarządzania gospodarczego z uwzględnieniem wniosków wyciągniętych z europejskiej reakcji na wstrząsy gospodarcze, a mianowicie rozwiązań takich jak procesy związane z instrumentami NGEU, w tym jego strukturą zarządzania, i SURE; zauważa, że art. 126 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) okazał się w ograniczonym stopniu adaptowalny do sytuacji wstrząsów zewnętrznych; zaznacza, że trzeba uaktualnić unijne ramy zarządzania makroekonomicznego, aby zwiększyć ich odporność i umożliwić państwom członkowskim i Parlamentowi opracowanie nowych odpowiednich przepisów w celu zapewnienia trwałości ich modeli gospodarczych i kluczowych inwestycji, opartych na solidnej polityce fiskalnej i zrównoważonych poziomach zadłużenia, a także umożliwić realizację dwojakiej transformacji niepozostawiającej nikogo w tyle;

12. zwraca uwagę, że słabość wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa sprawiła, że utworzono stanowisko wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i

polityki bezpieczeństwa; podkreśla, że wysoce skoordynowana polityka gospodarcza na szczeblu Unii wymagałaby, aby przedstawiciel ds. zarządzania gospodarczego w Unii brał udział w posiedzeniach Komisji, Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych oraz Eurogrupy;

13. odnotowuje niedawne zastosowanie art. 122 TFUE w reakcji na wpływ gospodarczy wojny w Ukrainie na ceny energii; uznaje, że w sytuacji nieprzewidywalnych wstrząsów zewnętrznych potrzebne jest szybkie podejmowanie decyzji; ubolewa jednak, że w proces ten nie włączono Parlamentu i reprezentowanych przez niego obywateli; wzywa do przeglądu art. 122 TFUE, tak aby zagwarantować sprawiedliwszą reprezentację demokratyczną, w tym przez zaangażowanie Parlamentu na równych prawach;

14. apeluje o udoskonalenie zasad ramowych dotyczących rozliczalności EBC wobec Parlamentu, aby umocnić rolę Parlamentu jako organu kontrolnego; nalega na sformalizowanie obowiązkowego dialogu monetarnego z Parlamentem;

15. podkreśla, że euro jest obecnie wspólną walutą strefy euro, ale musi być traktowane jako waluta Unii; uważa, że EBC musi bronić międzynarodowej roli euro, chronić ją i doskonalić; uważa, że rozszerzenie strefy euro na wszystkie 27 państw członkowskich musi być stałym celem, który należy osiągnąć zgodnie z realistycznym, proporcjonalnym i odpowiedzialnym harmonogramem, gwarantując stabilność i konkurencyjność strefy euro; zauważa, że obecne Traktaty nie określają konkretnego harmonogramu przystąpienia do strefy euro, lecz pozostawiają państwom członkowskim opracowanie własnych strategii spełnienia warunku przyjęcia euro;

16. przyznaje, że polityka podatkowa podlega zasadzie jednomyślności na podstawie obowiązujących traktatów; zwraca uwagę na liczne przeszkody utrudniające istotne unijne inicjatywy podatkowe w ostatnich dziesięcioleciach;

17. podkreśla, że niektóre środki polityki podatkowej, takie jak podatek od wartości dodanej i akcyza, są już w dużym stopniu zintegrowane; zauważa, że niektóre polityki podatkowe UE polegają na wdrażaniu wyników negocjacji międzynarodowych, w których Unia i państwa członkowskie odgrywają wiodącą rolę; z zadowoleniem przyjmuje propozycje przedstawione na sesji plenarnej Konferencji w sprawie przyszłości Europy 9 maja 2022 r., w szczególności propozycję nr 16 dotyczącą polityki fiskalnej i podatkowej, której celem jest większa harmonizacja i koordynacja polityki podatkowej w państwach członkowskich, wprowadzenie wspólnej podstawy opodatkowania osób prawnych oraz siła nadzoru nad absorpcją i wykorzystaniem funduszy UE;

18. podkreśla, że w perspektywie długoterminowej państwa członkowskie powinny rozważyć wartość dodaną przejścia na głosowanie większością kwalifikowaną, zgodnie z zaleceniem Konferencji w sprawie przyszłości Europy; w związku z tym wzywa Komisję do wznowienia dyskusji na temat stopniowego wprowadzenia głosowania większością kwalifikowaną w niektórych kwestiach podatkowych, w ramach działań następczych w związku z komunikatem w tej sprawie z 2019 r. oraz w odpowiedzi na wyniki Konferencji w sprawie przyszłości Europy;

19. zwraca uwagę na fakt, że niektóre państwa członkowskie nadużywają prawa weta w

sprawach podatkowych w celu uzyskania ustępstw w innych obszarach polityki; podkreśla, że wspomniane prawo weta grozi utrwaleniem szkodliwych praktyk podatkowych i niesprawiedliwości społecznej, które osłabiają zdolność Unii do skutecznego funkcjonowania, wspierania równych warunków prowadzenia działalności i ochrony najlepszych interesów jej obywateli i MŚP;

20. zwraca uwagę na nowe wyzwania dla unijnej polityki konkurencji (art. 101 i 109 TFUE), w związku z którymi uzasadnione jest dostosowanie wytycznych i zawiadomień do celów zapisanych w traktacie oraz wspieranie równych warunki działania w świetle Zielonego Ładu i Europejskiego filaru praw socjalnych, a także wspieranie strategicznej autonomii Unii w kluczowych sektorach, takich jak polityka przemysłowa, obronna, cyfrowa i handlowa; wzywa do większego zaangażowania Parlamentu w przegląd wytycznych dotyczących połączeń przedsiębiorstw i kontroli pomocy państwa;

21. zaznacza, że uczciwa konkurencja między przedsiębiorstwami może przynieść korzyści, również konsumentom; podkreśla pozytywny wpływ MŚP na gospodarkę i społeczeństwo oraz konieczność zapewnienia im równych warunków działania; podkreśla, że unijna polityka konkurencji powinna uwzględniać szczególne potrzeby MŚP; zachęca Komisję, aby rozważyła, jak najlepiej osiągnąć te cele;

22. uważa, że Parlament powinien być bardziej zaangażowany w działalność grup roboczych i grup eksperckich na szczeblu międzynarodowym – takich jak Międzynarodowa Sieć Konkurencji oraz Światowa Organizacja Handlu i Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) – jako obserwator;

23. przypomina, że Unia musi zająć się kwestią braku wagi politycznej gospodarczych strategii politycznych na szczeblu międzynarodowym, między innymi z powodu braku spójności jej reprezentacji w organizacjach międzynarodowych, co można by zmienić za pomocą środków wykonawczych zapewniających jednolitą reprezentację Unii i euro na arenie międzynarodowej we wszystkich jej wymiarach i strategiach politycznych;

24. wzywa do pełnego wykorzystywania obowiązujących traktatów w międzyczasie.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

Data przyjęcia	31.1.2023
Wynik głosowania końcowego	+: 35 –: 13 0: 6
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Rasmus Andresen, Anna-Michelle Asimakopoulou, Gunnar Beck, Marek Belka, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Gilles Boyer, Markus Ferber, Jonás Fernández, Giuseppe Ferrandino, Frances Fitzgerald, Claude Gruffat, José Gusmão, Enikő Győri, Eero Heinäluoma, Michiel Hoogeveen, Danuta Maria Hübner, Stasys Jakeliūnas, France Jamet, Ondřej Kovařík, Georgios Kyrtsos, Aušra Maldeikienė, Csaba Molnár, Siegfried Mureşan, Caroline Nagtegaal, Luděk Niedermayer, Lefteris Nikolaou-Alavanos, Piernicola Pedicini, Kira Marie Peter-Hansen, Sirpa Pietikäinen, Eva Maria Poptcheva, Evelyn Regner, Antonio Maria Rinaldi, Dorien Rookmaker, Alfred Sant, Joachim Schuster, Ralf Seekatz, Pedro Silva Pereira, Paul Tang, Irene Tinagli, Inese Vaidere, Marco Zanni
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Nicola Beer, Damien Carême, Margarida Marques, Eva Maydell, Andżelika Anna Możdżanowska, Mikuláš Peksa, Jessica Polfjärd, Erik Poulsen, Mick Wallace
Zastępcy (art. 209 ust. 7) obecni podczas głosowania końcowego	Andreas Glück, Camilla Laureti, Leopoldo López Gil

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

35	+
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Stefan Berger, Markus Ferber, Danuta Maria Hübner, Leopoldo López Gil, Aušra Maldeikienė, Eva Maydell, Siegfried Mureşan, Luděk Niedermayer, Sirpa Pietikäinen, Ralf Seekatz, Inese Vaidere
Renew	Gilles Boyer, Giuseppe Ferrandino, Georgios Kyrtsos, Eva Maria Poptcheva
S&D	Marek Belka, Jonás Fernández, Eero Heinäluoma, Camilla Laureti, Margarida Marques, Csaba Molnár, Evelyn Regner, Joachim Schuster, Pedro Silva Pereira, Paul Tang, Irene Tinagli
The Left	José Gusmão
Verts/ALE	Rasmus Andresen, Damien Carême, Claude Gruffat, Stasys Jakeliūnas, Piernicola Pedicini, Mikuláš Peksa, Kira Marie Peter-Hansen

13	-
ECR	Michiel Hoogeveen, Andżelika Anna Możdżanowska, Dorien Rookmaker
ID	Gunnar Beck, France Jamet
NI	Enikő Győri, Lefteris Nikolaou-Alavanos
PPE	Frances Fitzgerald, Jessica Polfjärd
Renew	Ondřej Kovařík, Caroline Nagtegaal, Erik Poulsen
The Left	Mick Wallace

6	0
ID	Antonio Maria Rinaldi, Marco Zanni
PPE	Isabel Benjumea Benjumea
Renew	Nicola Beer, Andreas Glück
S&D	Alfred Sant

Objaśnienie używanych znaków:
+ : za
- : przeciw
0 : wstrzymało się